

tro *Rialb*» (BABL VI, 383); 1056: «castel de *Rialb* subteriori» (BABL VIII, 439); 1060: «*Rialbi* subteriori» (BABL VI, 394); 1072: *Rialbi* (BABL VI, 395); 1074: «*Rialb* subteriori»; i, en la part que comprèn *La Serra: R. Superiori* (BABL VI, 386); 1075: Sti. Arciso, nuclis de *Rialb*, cit. junt amb Gualter (Arx. de Sols.); 1093: *Castri Rivi Albi* (ib.); 1132: Raim. Arnali de *Rialb* (BABL V, 420); 1190: *Rialb*, amb Isot (MiretS., *Templ.*, 192); 1359: «*Rialb* de la batlia» (CoDoACA XII, 23).

4) RIALB, poble del Pallars Sobirà, a la dr. de la Noguera Pallaresa, a la confluència amb el riu de la Vall d'Assua; pron. *riálp* a Sort (Casac. 1920); i Cor. molts cops allí mateix i llocs circumdants, 1957, 1959¹⁵ etcètera.

MENC. 1359: *Rialp* (CoDoACA XII, 75); id. en 1455 i ss., en docs. de l'Arxiu de Joan Lluís Pallarès; i també el recordo en el litigi Àssua-Bellera (S. XIV) i en *Spill de Castellbò*.

Cosa molt notable és, però, que també s'hi manté en la forma pre-catalana *Rialbo*, com nom d'una partida de muntanya, damunt i ben a prop de Caregüe, que ja aboca aigües a la vall d'Assua (anotat en l'enq. d'allí); allí prop hi ha també *Enrialbo* (amb *en-* locatiu aglutinat, tipus *Encamp*, *Empalomar*), pda. munt. de la vall de Cabdella, però ja a la ratlla de Llessui, que és d'Assua.

Un duplicat *riálp*, barranc de la vall de Boí, te. de Llesp (XIII, 195).

ρ) *Riard*, sengles al Cardener, i un d'antic en el Pallars: RIVUS ARIDUS (i veg. l'art. especial dedicat al més important *Rard*, del Rosselló).

σ) *Riatell*, a la N. Ribagorçana, prop d'Areny. 996:³⁵ «in *Riatello*» (Abadal, P. i R., n. 996). Sembla diminutiu de *riu* amb sufix complex *-atell* (comparable a *Riells*). No descartem, però, del tot que resulti de dissimilació de *riu altell*, en el sentit de 'poc fondo': cf. ll. *mare altum* 'alta mar', i *Gualta*, mun. del B. Emp.⁴⁰ AQUA ALTA 'riu pregon'; però resta incert i poc probable, mancant-hi ja la *-l-* en la menció del S. x.

τ) *Ridarou*, oït *řidaróy*, mas del terme del Llor, a La Selva (XLV, 111, 114): suposant que sigui vora un dels barranquets afluent del Ter que solquen aquells rodals, seria compost amb el NP germ. HARIWULF, el mateix que ha format el nom de *Valldarió* (<-*olf*), agre. a La Roca del Vallès; cf. *Brió*, variant de *Briolf* (prop de Mieres), *Pujarnol* PODOIUM ARNULFI. Aquest deu venir de *Ri-d-ar(i)ou(f)* > *Ridar(i)ou*.

υ) *Ridulaina*, a la Baixa Cerdanya, mas i riuet prop de Montellà, afl. esq. del Segre; oït *řiduláina* allí, 1931 (exc. 149); provinent de Prat d'Aguiló, a la r. del Berguedà: resulta d'assimilació (*-e* > *-u*) en *Riu de l'Aina*, compost amb un nom que repeteix el del *Coll de*⁵⁵ *l'Aina*, que hi ha allí prop, en el vessant berguedà, immediat a Bagà; variant del mot *eina* = *aina*, oc. *aizina* explicat ja a l'art. *Eina* i *DECat* III, 232b.

Rigoréixer (*řiguréřš* < *Riu garéixer*), amb la mateixa assimilació: baixa de *Gréixer* (veg. aquest art.).⁶⁰

Rimogent (veg. *Mogent*).

φ) *Rimàscaro* (precisant i augmentant el que n'he dit a l'art. *màscara*, supra i *DECat*): afl. esq. de l'Ésera que desemboca poc tros aigües avall de la vila de Benasc, provinent de Vallhiverna, Cregüença i la Glera de la Maladeta. Recordo haver-ho oït amb aquesta pron. en les enqs. de 1965 entorn de Benasc (també en el m. Schrader); *řemáskaro* (Terrado 1995). En el *Lucere* de Benasc es llegeix «las casas y un prado de dichos --- sito en la pda. llamada *Rio Mascarón*» (f° 101r), «el consejo gral. de la villa de Benasc que permió a --- Belona un pedazo de esquerpio inútil entre los dos barrancos de *Remascaro* y Mata Somas» (f° 362v). En el *Dicc. Benasquès de Ballarín* veig, però, *Remascaró* (s. v. *enfoski*) en la frase «*Remaskaró* s'a enfoskiu en un instante --- els barrancs enfoskeixen l'aigua».

L'etimologia en l'essencial és clara: 'riu de les bruixes', subjecte a borrasques formidables i sobtadíssimes, que la gent creu provocades per bruixes i esperits malèfics. Cf. la *Valmasque* de Vauclusa on es perd Mireia i el seu enamorat: «Soul, esmarrà dins la *Vau-Masco*, e desempiei si proumiér pasco ---» (*Mireio* III, 46.1); altra vall governada per rampells de bruixes. Com la maga *Tavèn* de Mistral. Formats amb el pre-romà *MASKA* 'bruixa' (*DECat* VI, 514b14-20 i n. 12). El benasquès es pogué formar: a) amb un sufix àton (de tipus indoeuropeu) *-ĀRO-*; o b) amb un genitiu plural (ieur.) en *-ŌN* de *MASKĀRA* (*DECat*, 514³⁰ a48 ss. i n. 9, 10, 11); afegim-hi *Mascarán(e)* NL bearnès, doc. a. 1008 per P-Raymond, *Di. Top. B. Pyr*.

L'accentuació *Remascaró* en la vocal final, fundada només en la frase de Ballarín s'explica pel caràcter oscil·lant de l'accentuació dels proparoxítons en els parlars aragonesos. És sabut que passen per fer-ne paroxítons; recordem la frase que hom atribueix als nois baturros de les escoles: «si era fiesta los sábados / dejábamos las sabanas / y escuchamos los pájaros / cantando por los árboles». Però en realitat a tot l'alt Aragó jo vaig notar que l'accent en aixeixos mots oscil·lava a tot el final: des de la 3a. síl·laba a la 2a. i fins la última. D'aquí la pron. *Remascaró*.

ψ) RIMÈNTOL (o és *Rimèntol?*), en tot cas no *Rimentòl* (com crec que alguns han pronunciat aquest cognom, però ja se sap que en els cognoms hi ha moltes pron. corruptes). Riuet afl. de la dr. del Ter, que hi desemboca a La Gleva (mun. Masies de St. Hipòlit), si bé sembla ajuntar-se primer amb el Gurri; neix sota St. Bartomeu del Grau i desaiqua part damunt de *Vilagelans* (GGC, 40). Verdaguer, confinat a La Gleva pels seus hostils jerarques, prou el coneixia quan escriu: «per les vores del Ter i del *Rimentol*», carta que hi firma (p. Andreu Caimari, Palma de M., 1974, 362; i *Epist. Verdaguer* IX, 49).

MENC. ANT. 961: «in apendicio *Gurbitano*, in villa *Rrosos* --- alia peccia --- de Meridie in *rio Mintili*» (doc. p. p. *Dipl. Cat. Vic*, 260, 334); 965: «*Gurbitano* in villa voc. *Rrosos*, et afrontat ipsa terra --- de Circio in *rio Mintili*» (ib., 306, 366); 1257: «manso Berengarii de *Rimentol*», en doc. del *Manual de la*